

*nuntarriiaššaš*¹ BAYRAMINDA HİTİT KRALININ KÜLT GEZİLERİ

Dr. CEM KARASU

Anadolu'muzda M.Ö. II. bin yıllarında yaşamış ve büyük bir uygarlık kurmuş olan, bilim çevrelerince Hititler² olarak adlandırılan bu kavim dinî törelerine çok bağlı bir toplumdur³. Sık sık dinî âyin ve törenler yapmakta ve de tanrılarına çok çeşitli kurbanlar sunarak bayramlarını kutlamakta idiler.

Kazılar sonunda ele geçen kültür kalıntılarının yanında daha az sayıda bulunan Hitit çivi yazılı filolojik malzemenin büyük bir çoğunluğunu dinî mahiyette olanlar oluşturmaktadır. Bu metinlerde genellikle bayram ritüelleri ile dinî âyinler tasvir edilmekte ve tanrılara sunulan kurbanlar sıralanmaktadır. Diğer ele geçen kültür kalıntılarının büyük bir çoğunluğu da dinî mahiyettedir.

Konumuz olan *nuntarriiaššaš* Bayramı da bu tür bayramlardan biridir. Hitit Kralı sonbaharda seferden döndükten sonra başkent *Hattuša*'nın çevresindeki şehirlere yaptığı günlük ziyaretlerle dinî görevini yerine getirmekte idi.

İlkbaharda yapılan 'Nebat Bayramı'⁴ olarak tercüme edilebilen AN.TAḪ.ŞUM^{SAR} Bayramının bir karşıtı şeklinde düşünölen ve sonbaharda kutlanan *nuntarriiaššaš* Bayramının kelime anlamı henüz tam bir açıklık kazanmamıştır. Ancak bu sahanın otoriteleri tarafından genellikle *nuntar-* "hızlı, acele" anlamına gelen kelimenin kökünden türediği kabul edilmektedir.

¹ Diğer yazılışları için bak. S. Koşak, The Hittite *nuntarriiashas*-Festival (CTH 626), *Linguistica XVI Ljubljana* (1976) s. 55. Bayramla ilgili diğer metin yerleri için bak. E. Laroche, *Catalogue des textes hittites*, Paris (1971) ve premier supplément, RHA XXX (1972) Nr. 626.

² Daha geniş bilgi için bak. H.G. Güterbock, *Hethiter, Hethitisch, Reallexikon der Assyriologie und vorderasiatischen Archäologie IV* 4-5 (1975) s. 372-375.

³ Bak. O. R. Gurney, *The Hittites*, Penguin Books London 1954 (1976) s. 132-169.

⁴ Daha geniş bilgi için bak. H.G. Güterbock, *An Outline of The Hittite AN.TAḪ.ŞUM Festival*, JNES 19 (1960) s. 80-89; Fr. cornelius, *Das hethitische ANTAḪSUM(ŞAR)-Fest*, *Actes de la XVIIe Rencontre Assyriologique Internationale, Bruxelles* (1970) s. 171-174; H. Ertem, *Boğazköy Metinlerine Göre Hititler Devri Anadolu'sunun Florası*, Ankara (1974) s. 34-39.

Johannes Friedrich, 1934 yılında Archiv Orientální VI/2 s. 368-373'deki 'Alte und neue hethitische Wörter' adlı makalesi içerisinde (3. kısım) benzer kelimeleri alarak gerekli gramatik açıklamalardan sonra şöyle bağlamaktadır. 'Hızlanmak, marş veya seyahata olan gelişmesiyle *nuntarriāšhaš* Bayramını, aslında Kralın kült seyahatı olarak görmenin mümkün' olduğunu ve 'daha kesin olarak bir şey söylemenin mümkün olmadığını' belirtmektedir. 1952 yılında çıkarmış olduğu Hethitisches Wörterbuch s. 152'de de *nuntarriāšhaš* ve benzeri kelimeler için aynı anlamları vermektedir.

Albrecht Goetze^{4a}, 1957 yılında Revue Hittite et Asianique 61 s. 91-103'deki 'The Roads of Northern Cappadocia' adlı makalesinde 'Bayramın adının üstü kapalı bir söz olarak, seyahat adetleri gibi bir gizlilik bulunduğu ve *nuntar-* "hız" kökünden türediği ve de *tariāšha-*⁵ "yorgunluk" anlamına gelen kelimenin yapısı şeklinde bir şey olduğu' düşüncesindedir.

Hans Gustav Güterbock, 1964 yılında Neuere Hethiterforschung = Historia Einzelschriften 7 s. 54-73'deki "Religion und Kultus der Hethiter" adlı makalesinde 'ilkbaharda yapılan AN.TAH.ŠUM^{SAR} Bayramı ile sonbaharda yapılan *nuntarriāšhaš* Bayramının, tohum ekme ve hasat zamanı için yapıldığı şeklinde bağlanabileceğini' bildirmektedir. Ayrıca 1970 yılında Actes de la XVIIIe Rencontre Assyriologique Internationale, Bruxelles'deki "Some aspects of Hittite festivals" adlı bildirisinde de 'çabuk, acele etmek, hızlı veya süratli gitmek fiilinden türeyen EZEN *nuntarriāšhaš* kelimesinin değişen diğer isminde EZEN *zennandaš* yani sonbahar bayramı olduğunu' belirtmektedir^{5a}.

Emmanuel Laroche, 1971 yılında Catalogue des textes hittites'de ve 1972 yılında eki olarak Revue Hittite et Asianique XXX'da 626 numarada verdiği metinleri 'Fête de la "hâte" (*nuntarriyashas*).' Acele bayram, başlığı altında toplamıştır.

Silvin Košak, 1976 yılında Linguistica XVI (In Memoriam Stanko Skerlj Oblata II) s. 55-64'deki "The Hittite *nuntarriyashas*-Festival (CTH 626)" adlı makalesinde ise şimdiye kadar sunduğumuz görüşlerin birçoğunun yanısıra kendi görüşlerini şöyle sıralamaktadır. '*nuntaras* "çabuk, hızlı" zarfından bir *-sha-*⁶ şekli olduğunu ve henüz *nuntarriya-* fiilinin Hitit

^{4a} Ayrıca, adı geçen araştırmacı Kleinasien München (1957) S. 165'de "Eil-Fest".

⁵ Bak. A. Goetze, RHA 61 (1957) s. 100⁷ (Formation like *tariyas* "fatigue").

^{5a} Krş. A. Süel, Hitit Kaynaklarında Tapınak Görevlileri ile İlgili Bir Direktif Metni Ankara (1985) s. 111-112.

⁶ S. Košak'a göre: B. Čop, Indogermanica minora, Ljubljana (1971) s. 62-81.

metinlerinden bilinmediğini “hız bayramı” olarak tercüme edilebileceğini, diğer bir ihtimal de dinî yarış olabileceğini fakat yarışmak ve de koşmak için *pittai*- fiilinin kullanıldığını’ yazmaktadır. Diğer bir görüşü de bayramlardaki görevli şahıslar için genellikle geçmekte olan *piran huwai*- fiilini ‘öne doğru acele ediyorlar’ diye tercüme ederek ‘adının bununla ilgili olabileceğini, konunun oldukça karışık olduğu ve bayramın beşinci günü bayram devam ederken, metnin kırık olmasından, bu kesilme ile durumun güçleştiği, belki de bayram hakkında daha açıklayıcı kısımlar bu kırık olan yerlerde olabileceği’ düşüncesindedir.

En son olarak da, Ahmet Ünal, 1983 yılında Hitit Sarayındaki Entrikalar Hakkında Bir Fal Metni (KUB XXII 70 = Bo 2011) adlı kitabının s. 11’de *nuntariyašhaš* için ‘acele bayram’⁷ olarak Türkçe tercümesini vermektedir.

Konumuzu oluşturan *nuntariyašhaš* Bayramınının metin yerleri, Fransız Profesör Emmanuel Laroche tarafından evvelce de değindiğimiz gibi, Catalogue des textes hittites ile buna ek olarak çıkan Revue Hittite et Asiatique XXX’da 626 numara altında bir araya toplamıştır⁸. Ancak biz sadece bayramın seyahatla ilgili olan metinlerini incelemek ve burada geçen yer isimleri üzerinde diğer metinlerde geçen bibliyografyaları ile birlikte durarak tahmini lokalizasyonlarını vermeğe çalışacağız. Ayrıca şehir isimlerinin aralarındaki günlük mesafelerini dikkate alarak bir liste ile bir de kroki verilmiştir.

Bayramımız sağlam olan metin yerlerine göre birbirini takip eden onaltı gün sürmektedir. Birinci ve altıncı günlerin bulunduğu KBo III 25, KUB X 48 I ve 34/t⁹ nolu tablet parçalarının aynı tablete ait olduğu anlaşılmıştır. Bunların duplikatı olan KUB IX 16 I nolu metin daha sağlam ve açık olduğu için bayramın birinci ve altıncı günlerine karşılık gelen kısımlarının transkripsiyon ve tercümelerini, Silvin Koşak’ın da makalesinde uyguladığı gibi, bu duplikat metnin satırlarına göre yapmayı uygun gördük.

Her iki metin grubunun da alt satırları ne yazık ki kırık olduğundan bayramın yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve onbirinci günlerinde Hitit Kralının hangi şehirlere ne kadar müddet için gittiğini kesin olarak bilemiyoruz. Bu kısım için maalesef bilgilerimiz noksan kalmaktadır. Daha sonra KUB X 48 II numaralı metin ile buna paralel ve büyük bir kısmı kırık

⁷ Kitabın Almanca nüshası olan Texte der Hethiter 6, Heidelberg (1978) s. 18’de Almanca karşılığı verilmemiştir.

⁸ KBo XXII ve KUB XLVI’dan sonra çıkan ciltler için henüz bir ek yapılmamıştır.

⁹ H. Otten-C. Rüster, Zeitschrift für Assyriologie 64 (1974) s. 246-247’den alınmıştır.

olan IBo T II 8 III? nolu metinlerle bayramımız onikinci^{9a} günü ile devam etmektedir.

nuntarri₂aš₂haš Bayramının 1. ve 6. günleri:

A: KUB IX 16 I; B: KBo III 25 + C: KUB X 48 I + D: 34/t⁹

D	A	1 [m]a-a-an LUGAL-uš la-aḫ-ḫa-az ú-iz-zi
		2 EZEN nu-un-tar-ri-ia-aš-ḫa-aš i-ḫi [a-zi]
	B	3 URU Ka-ta-pt ¹⁰ I-NA UD I ^{KAM} šal-li a-še-eš-šar
		4 lu-uk-kat-ti-ma ^D Ḫi-it-ḫa-ri-ia-aš I-NA É [Ḫi-it-ḫa-ri-ia-aš?] ¹¹
		5 pa-iz-zi nu-uš-ši DUMU.LUGAL EGIR-an pa-iz-z[i]
		6 nu EZEN-ŠU I-NA É.GAL ^{LIM} -ma šu-up-pa
		7 ūa-ar-ḫu-ūa-ar UD II ^{KAM}
		8 lu-uk-kat-ti-ma-za ¹² LUGAL-uš ^D U NIR.GÁL []
		9 EGIR-an-da-aš-kán ne-ia-at-ta-at ^D Ḫi-it-ḫa-ri [ia]
		10 URU Ḫa-ak-ku-ra pa-iz-zi pa-ra-a-ma-aš
		11 URU Ta-ta-šu-na pa-iz-zi UD II [I ^{KAM}] ¹³
		12 lu-uk-kat-ti-ma LUGAL-uš ^{URU} Ta-ḫur-pa a[n-da pa-iz-zi]
		13 nu GIM-an ¹⁴ LUGAL-uš ¹⁵ URU Ḫi-šu-ur-la ¹⁶ a-ri nu [ḫar-]ḫu-uš ¹⁷

^{9a} Krş. S. Koşak, a.g.e. s. 56 "the eleventh day".

¹⁰ D 3 "URU Ka-a-ta-pt".

¹¹ Tamamlama S. Alp, Beiträge zur Erforschung des Hethitischen Temples Ankara (1983) s. 180'e göre yapılmıştır.

¹² B 5 "lu-uk-kat-ti-ma-aš".

¹³ Krş. S. Koşak, "The Hittite nuntarrijašas-Festival (CTH 626), Linguistica XVI In Memoriam Stanko Škerlj Oblata II Ljubljana (1976) s. 60'da açık olarak görülmüştür.

¹⁴ B 9 "[ma-] aḫ-ḫa-an".

¹⁵ B 9'a göre alınmıştır. A 13'de ise geçmemektedir.

¹⁶ B 9 "URU Ḫi-šu-u-ur-la".

¹⁷ Tamamlama S. Alp, a.g.e. s. 180'e göre yapılmıştır. Krş. S. Koşak, a.g.e. s. 60 "[LÚ MEŠ ḫar-(ḫu-uš)]". Ayrıca Krş. KUB X 48 II 18 "nu-kán ŠA LÚ MEŠ DU ḫar-ḫu-uš".

A	B	
		14 ÍD-i-ša-an ¹⁸ pí-ra-an ḥar-pa-an-z[i] nu LUGAL-uš
		15 URU Ta-ḥur-pí ¹⁹ an-da-an pa-iz-zi nu E ḥa-le-en-tu-ya-aš
		16 šal-li a-še-eš-šar UD IV KA[M]
<hr/>		
		17 lu-uk-kat-ti-ma LUGAL-uš URU A-ri-in-na pa-iz-zi
		18 nu-za EZEN nu-un-tar-ri-ia-aš-ḥa-aš i-ia-zi nu-kán A-M[A]
		19 EZEN nu-un-tar-ri-ia-aš-ḥa-aš še-ep-pí-it-ta-aš
		20 NINDA dan-na-aš ²⁰ LÁL GIBIL-ia da-a-i GEŠTIN GIBIL-ia ši-ip-pa-an-t[i]
		21 SAL.LUGAL-ma URU Ta-ḥur-pa EGIR-pa e-ep-zi nu-za D UTU U[RU A-ri-in-na]
		22 D Mi-iz-zu-ul-la-an-na ²¹ i-ia-zi
		23 nu ²² GIBIL da-a-i nu GIBIL a-da-an-na tar-na-at-la-ri UD V KAM
<hr/>		
		24 lu-uk-kat-ta-ma ²³ LUGAL-uš UR [U Ta-ti-iš-ga an-da? pa-iz- zi] ²⁴
		25 URU Ta-ti-iš-ga ya-a [r-pu-ya-ar
		26 ú-e-mi-ia-az-zi[
		27 [] ḫ ḫ ḫ [] ḫ-a n-z i

¹⁸ Krş. H. Ertem, Boğazköy Metinlerinde Geçen Coğrafya Adları Dizini Ankara (1973) s. 195'de "İsan" ve G.F. del Monte und J. Tischler, Die Orts- und Gewässernamen der hethitischen Texte Wiesbaden (1978) s. 531'de "İsa (FIN), Akk. (?) ÍD i-ša-an pí-ra-an [KBo III 25 10".

¹⁹ B 11 "Ta-ḥur-pa".

²⁰ Krş. S. Koşak, a.g.e., s. 61'de "ninda da-an-na-aš" şeklinde okumuştur. Ayrıca satır 19'da "NINDA.KUR₄.RA" olarak fazladan ilavede bulunmuştur.

²¹ C 6 D Me-ez-zu-ul-la-an-na".

²² C 6 "nu-kán".

²³ C 8 "lu-uk-kat-ti-ma".

²⁴ Tamamlama için krş. S. Koşak, a.g.e. s. 61" ur[^u Ta-ti-iš-ga pa-iz-zi]".

nuntarriāšhaš Bayramının 1. ve 6. günlerinin tercümesi:

D A

- 1 Kral seferden geldiği [z]aman
2 *nuntarriāšhaš* bayramını ya[par.]

B

- 3 *Katapa* şehrinde 1. gün büyük tören²⁵ (yapılır).

- 4 Ertesi gün Tanrı *Ziḫariia* (için) Tanrı [*Ziḫariia*'nın?] mabedine²⁶

- 5 gider ve onun arkasından prens gide[r]
6 ve onu bayramı (için) sarayda temiz
7 banyo (yapılır). 2. gün.

- 8 Ertesi gün Tanrı *Ziḫariia* (için) Tanrı [*Ziḫariia*'nın?]

- 9 onun arkasından döner (ve) Tanrı *Ziḫari* [*ia*]('nın)

- 10 şehri *Hakkura*'ya gider. Ondan sonra da

- 11 *Tatašuna* şehrine gider. 3[.]gün.

- 12 Ertesi gün kral *Taḫurpa* şehrine g[irer.]

- 13 Kral *Hišurla* şehrine ulaşınca (kutsal kurban) [küm]elerini

- 14 nehrin önünde yığarla[r]²⁷. Kral

- 15 *Taḫurpa* şehrine girer. *Ḥalentuua* evinde²⁸

- 16 büyük tören²⁵ (yapılır). 4. gün.

C

- 17 Ertesi gün kral *Arinna* şehrine gider

- 18 ve *nuntarriāšhaš* bayramını kutlar.

- 19 *nuntarriāšhaš* bayramı için tarla ürünü(nü),

²⁵ Tercüme için krş. J.G. Macqueen, *The Hittites and their contemporaries in Asia Minor. Ancient Peoples and Places* 83 London (1986) s. 120 "assembly"; S. Koşak, a.g.e. s. 60 "congregation"; S. Alp, a.g.e. s. 101 "grosse (Kult) versammlung".

²⁶ Krş. S. Alp, a.g.e. s. 181 "Kultraum".

²⁷ Tercüme için bak. S. Alp, a.g.e. s. 181 ve 183; Ayrıca bak. S. Koşak, a.g.e. s. 56 "they pile up mounds on the river bank" ve "They pile up the mounds of the priests of the Weather-god in front of the river in *Nirhanta*".

²⁸ Krş. S. Alp, a.g.e. s. 181 ve 183 "*Ḥalentu*-Raum". Ayrıca "*Ḥalentuua*" hakkında daha geniş bilgi için bak. aynı eser s. 1 vd.

C A

- 20 danna ekmeğini (ve) taze balı koyar. Taze şarabı suna[r.]
 21 Kraliçe ise *Taḥurpa* şehrine arkadan yetişir. [*Arinna*]'nın
 Güneş Tanrıçasını
 22 (ve) Tanrı *Mezulla*'yı kutsar.
 23 Taze (içecek) koyar ve taze yiyecek bırakır. 5. gün
-
- 24 Ertesi gün kral [*Tatišga?*] şeh[rine girer?]
 25 *Tatišga* şehrinde (dinî tören için) ban[yo yapar
 26 o (kral) rastlar (kraliçeye) ? [

nuntarrijašhaš Bayramının 12. ve 16. günleri:

A: KUB X 48²⁹ // B: IBoT II 8 III?? (Tamamlama KUB LV 5 Vs. ?I 16-12)

A

- 1 *lu-uk-kat-ti* [(-*ma-kán?* LUGAL-*uš kat-t*) a (-)
 2 *IŠ-TU KÁ.GAL* UR[U(*Ži-ip-pa-la-a*) *n-da I-NA* URU *Ḫar-r(a-*
na-aš-ši)]
 3 *pa-iz-zi nu-za I-NA* URU *Ḫar-ra-na* [-*aš-ši*^{29a} *EZEN nu-un-tar-ri-ia-*
aš-ḫa-aš]
 4 *i-ia-zi nu NIN.DINGIR-ma IŠ-TU* x [-
 5 *I-NA É LÚIŠ tar-ku-u-ua-an-zi* [?
-
- 6 *nu-za ir-ḫi-iš-ki-iz-zi a-da*³⁰ *-an-ma-aš-ši a-ku-ū* [*a-an-na-*
ia]³¹
 7 III É MEŠ. GAL ŠA É.GAL URUNi-na-aš-ša <ŠA>
 É <GAL> URU[*Tu-ua-nu-ua ŠA*]³²
 8 É.GAL URU *Ḫu-pt-iš-na-ia ar-ta-ri* UD XII [KAM]

²⁹ Joinleri için bak. dipnot 9.

^{29a} Bk. H. Otten, RIA 4/2-3 (1973) S. 125 “*Ḫarranašši*”.

³⁰ Kopyasında “-na-” işareti gibi görülmektedir.

³¹ Tamamlama S. Koşak, a.g.e. s. 61'e göre yapılmıştır.

³² Tamamlama E. Forrer, Forshungen I/1 Berlin (1926) s. 20'ye göre yapılmıştır.

A

- 9 *lu-uk-kat-ti-ma* LUGAL-uš URU *Ži-ip-⟨pa-⟩ la-an-ta*
 10 *pa-iz-zi nu* EZEN-ŠU UD XIII KAM

B

- 11 *lu-uk-kat-ti-ma* LUGAL-uš URU *Ka-a-ta-pt pa-iz-zi*
 12 *nu-kán* LUGAL-uš A-NA DU URU *Ne-ri-ik I GUD.MAH*
 13 *ši-pa-an-ti* NINDA *da-an-na-aš še-ep-pt-it-ta-aš pár-ši [-ia]*
 14 *šal-li a-še-eš-šar* UD XIV KAM
-
- 15 *lu-uk-kat-ti-ma-kán* LUGAL-uš URU *Ta-ḥur-pt an-da-an*
 16 *pa-iz-zi šal-li a-še-eš-šar* UD XV KAM
-
- 17 *lu-uk-kat-ti-ma* LUGAL-uš KASKAL URU *Ti-ip-pu-ua*
 URU *Ha-at-t[u-ši]*
 18 *an-da-an pa-iz-zi*³³ *nu-kán ŠA LÚMEŠ DU ḥar-pu-uš*
 19 *I-NA* URU *Nir-ḥa-an-ta PA-NI ÍD ḥar-pa-an-zi*
 20 *nu* URU *Ha-at-tu-ši É ḥa-le-en-tu-ua-aš šal-li a-š [e-eš-šar]*
 21 URU *Ha-at-tu-ša-aš e-ša-ri I-NA É LÚ A-BU-BI-TI -i[a]*
 22 *A-NA DINGIRMEŠ A-BU-BI-TI EZEN ŠA KASKAL*
 URU *Ne-ri-i[k]*
 23 *i-ia-an-zi* UD XVI KAM *ŠA KASKAL URU Ne-ri-ik*

³³ B 7 "ú-iz-zi".

nuntarriāšhaš Bayramının 12. ve 16. günlerinin tercümesi:

A

- 1 Ertesi gü[n kral aşığı
 2 [Zippalanda] şeh[ri] büyük kapısından [Harranašša
 şehrine]
 3 gider ve Harrana [šša] şehrinde [nuntarriāšhaš bayramını]
 4 kutlar. Rahibe ise x []ile [
 5 seyis evinde dans ederler. [

- 6 O yiyecek ve içeceği dolaşp³⁴
 7 üç saraydan, Ninašša şehri sarayından, [Tuuanuua] şehri
 sarayından,
 8 Hupišna şehri sarayından temin eder. 12. gün.

- 9 Ertesi gün kral Zippalanda³⁵ şehrine
 10 gider. Bayramın 13. günü.

B

- 11 Ertesi gün kral Katapa şehrine gider.
 12 Kral Nerik şehri Fırtına Tanrısına bir boğa
 13 kurban eder, tarla ürününden danna ekmeğini parça[lar.]
 14 Büyük tören (yapılır). 14 gün.

- 15 Ertesi gün kral Tahurpa şehrine
 16 girer. Büyük tören²⁵(yapılır). 15. gün.

- 17 Ertesi gün kral Tippuua yolu (ile) Hatt[uša'ya]
 18 girer. Fırtına Tanrısının rahipleri (kutsal kurban)
 kümelerini
 19 Nirhanta şehrinde nehrin önünde yığarlar²⁷.
 20 Hattuša'da halentuua evinde²⁸ büyük tö[ren] (yapılır).

³⁴ Krş. S. Koşak, a.g.e. s. 56 "She makes a circle".

³⁵ Metinde "Zippalanta".

A	B	21 (Kral) ³⁶ <i>Hattuša</i> ('da) kalır ³⁷ . <i>ABUBITI</i> ³⁸ adamının evinde v[e]
		22 <i>ABUBITI</i> ³⁸ Tanrılarına, <i>Neri</i> [k] şehri yolunun bayramını
		23 kutlarlar. 16. gün. <i>Nerik</i> şehri yolunun (bayramı ?) ³⁹ .

nuntarrijašhaš Bayramının birbirini kısmen izleyen onaltı gün şu şekilde sıralanmaktadır:

1. ve 2. günler *Katapa* şehrinde
3. gün *Hakkura* şehrinde
Aynı gün *Tatašuna* şehrinde
4. gün *Hišurla* şehrinde (nehir yakınında)
Aynı gün *Tahurpa* şehrinde
5. gün *Arinna* şehrinde
6. gün *Tatišga* şehrinde
7. ve 11. günler arası kırık ⁴⁰ olduğundan daha önce bahsetmiş olduğumuz gibi bu beş gün içerisinde hangi şehirlere ne kadar süre ile gidildiğini kesin olarak bilemiyoruz. Ancak KUB X 48 II numaralı metinle bayramın seyahatla ilgili olan kısmı da onikinci gün ile devam etmektedir.
12. gün *Harranašša* şehrinde

³⁶ Krş. S. Koşak, a.g.e. s. 56 "and all *Hattuša* is seated."; S. Alp, a.g.e. s. 183 "(Die Vertreter) von *Hattuša* wohnen (der Versammlung bei)".

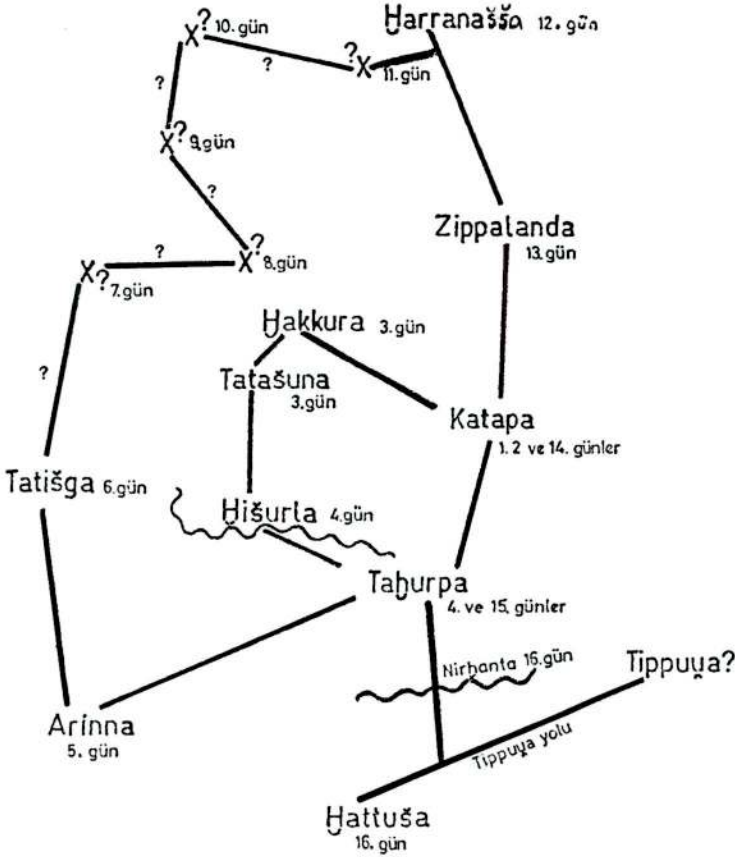
³⁷ Metinde "oturur". Ayrıca bu kısmın tercümesi için krş. dipnot 36.

³⁸ "*ABUBITI*" için bak. J. Friedrich, HW ¹ s. 305 "Haushälter"; S. Koşak, a.g.e. s. 56 "intend(ant)"; F.P. Daddi, Mestieri 517 "padre della casa"; En son olarak ta S. Alp, a.g.e. s. 291 "Behörde der Staatlichen Mittel, also eine Art Finanzbehörde gemeint".

³⁹ Tercüme için krş. V. Haas, *Der Kult von Nerik Rom* (1970) S. 54; S. Koşak, a.g.e. s. 56; G.F. Del Monte-J. Tischler, *Die Orst-und Gewässernamen der hethitischen Texte Wiesbaden* (1978) s. 286; S. Alp, a.g.e. s. 183; Ayrıca bak. H.G. Güterbock, JNES XX s. 91-92; Ph. H. J. Houwink ten Cate, *KANIŠSUWAR* (1986) s. 108 ³⁵-109.

⁴⁰ S. Koşak, *The Hittite nuntarrijašhaš-Festival* (CTH 626), *Linguistica XVI In Memoriam Stanko Skerj Oblata Ljubljana* (1976) s. 56'da 'bayramın gelen diğer beş gününün oldukça fragman halinde olan KBo XIV 76 (+ KBo XXII 128) I 3-14'üncü satırların bazı ip uçları verdiğini ve sekizinci gün de *Nerik* şehrinin zikredildiğini' bildirmektedir. Ancak bu durum bizce biraz şüpheli görülmektedir. Bizce buradaki tamamlama "É DUURU] *Ne-ri-ik*" olarakta düşünülebilir kanısındayız.

13. gün Zippalanda şehrinde
 14. gün Katapa şehrinde (ikinci defa geliyor)
 15. gün Taḫurpa şehrinde (ikinci defa geliyor)
 16. gün Tippuḫa şehri yolu ile (Ḥattuša'ya hareket ediyor.
 Aynı gün yol üzerinde Nirḫanta şehrinde (Nehir kenarında tören)
 " " daha sonra Ḥattuša'da (Nerik şehri yolunda tören).

nuntarriiašhaš Bayramında Geçen Şehir İsimlerini İncelenmesi:

Bayramda geçen şehir isimlerini, daha önce de vermiş olduğumuz listedeki gibi, gün sırasıyla vermek yerinde olacaktır.

Katapa:

A/Bibliyografya ⁴¹:

- Mayer-Gastang, Index (1923) 14
 A. Goetze, RHA 1 (1930) 26
 " " , RHA 61 (1957) s. 98, 103 ⁵³: (Alaca, daha doğrusu Sorgun'la Mecitözü arasında).
 Garstang-Gurney, Geogr. (1959) 13: (Küçük Köhne yakınlarında).
 H.G. Güterbock, JNES 19 (1960) 80 vd.
 " " , JNES 20 (1961) 91-94
 H. Klengel, MIO 8 (1961) 21 ²⁷
 R. Werner, BiOr 18 (1961) 76 vd.
 E. von Schuler, *Kaşk.* (1965) 28 ¹²⁴: (Alaca ile Mecitözü arasında).
 F. Cornelius, RHA 57 (1955) 55
 " " , Or. NS 27 (1958) 245
 " " , RHA 65 (1959) 106-109
 " " , BiOr 18 (1961) 216
 " " , Or. NS 32 (1963) 236
 " " , BiOr 21 (1964) 12
 " " , Anatolica I (1967) 72: (Kerkenes dağı üzerinde).
 E. Laroche, NH (1966) 268
 K. Balkan, İnadık. (1973) 57 vd.
 A. Ünal, TH 3/1 (1974) 195 vd.: (Çekerek ile Ortaköy arasında).

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo III 6 II:

37KUR^{URU} *Iš-ḫu-pí-it-ta* KUR^{URU} *Ma-ri-iš-ta*

38 KUR^{URU} *Hi-iš-ša-aš-ḫa-pa* KUR^{URU} *Ka-a-ta-pa* [KUR^{URU}] *Ha-an-ha-na* KUR^{URU} *Da-ra-aḫ-na*

⁴¹ Bibliyografya ve kısaltmalar, H. Ertem, Boğazköy Metinlerinde Geçen Coğrafya Adları Dizini Ankara (1973) ve G.F. del Monte und J. Tischler, Die Orts- und Gewässernamen der hethitischen Texte Wiesbaden (1978)'den alınmıştır.

39 KUR URU *Ha-at-te-na* KUR URU *Dur-mi-it-ta* KUR URU *Pa-la-a* KUR
URU *Tu-u-ma-an-na*

40 KUR URU *Pi-ši-ia-a* KUR URU *Šap-pa* KUR ID SÍG....

— *Hiššašhapa* ile *Hanhana* (İnandık) ⁴² arasında geçmektedir.

KBo III 25 + KUB X 48 I + 34/t⁹

— *nuntarrijašhaš* Bayramında: 1. gün olarak geçmekte sonra *Hakkura şehrine ve Tatašuna* şehriden sonra 3. günü (*Katapa*'dan sonra) *Taħurpa*'ya geliniyor. (Bayramın 4. günü)

KBo IV 10 Ay.:

— *Ankuva* ile *Taħuuarpa* (= *Taħurpa*) arasında geçmektedir. (st. 2)

KBo V 3 I:

55 URU *An-ku-ua-aš* ^D*Ka-dah-ħa-aš* URU *Ta-ħur-p* [*a-aš* ^URU *Ka-ta-ħa-aš*
SAL.LUGAL-*aš*

56 URU *Du-un-na-aš* ^D*Hal-la-ra-aš*.....

— *Taħurpa* ile *Dunna* arasında geçmektedir.

KBo VI 28 Ay.:

— *Dunna*'dan önce geçiyor (st. 39)

KBo XIII 214 IV:

— *Ankuva*'dan önce geçmektedir. (st. 15-17)

KBo XVII 5 II:

— *Katapa*'dan sonra *Hattuša* kaydediliyor. (st. 5-6)

KUB V 3 IV:

— *Ankula*'dan önce geçip yanyana aynı satırda yer alıyor. (st. 5)

KUB IX 16 I:

— KBo III 25 + KUB X 48 I + 34/t'nin duplikatıdır ⁴³. Aynı şekilde geçmektedir.

⁴² Bak. S. Alp, Die Lage der hethitischen Kultstadt Hanhana, Festschrift Elmar Edel Bamberg (1979) s. 13 vd. Türkçesi Belleten Cilt XLI sayı 164 (1977) s. 649 vd.

⁴³ Bak. Bayramın 1.-6. günlerinin transkripsiyon ve tercümesine.

KUB X 48 II:

— *Žippalanda* ile *Taḫurpa* arasında (st. 9-16), aralarında bir günlük mesafe vardır.

KBo XVII 4 + ... II:

— Kral Hattuša'dan *Arinna*'ya, giderken, *Katapa*'dan bahsediyor (st. 8-10)

KUB XVII 14 Öy. I:

5 URUKÜ.BABBAR-an URUKatapan

6 URUArinnan URUŽippalandan

— *Hattuša* ile *Arinna* arasında.

KUB XIX 37 II (*Muršili* Analleri):

— II. *Muršili Timuḫala*'ya Fırtına Tanrısına kurban sunmaya gittikten sonra *Kašimula* şehrine gelir. Oradan ayrılır ve *Katapa* şehrinde kışı geçirir. (st. 35-38)

KUB XIX 50 Ay. IV:

— *Ankuua* ve *Taḫurpa* arasında (st. 17-18)

KUB XXI 1 Ay. IV:

17 URU Ša-mu-ḫa-aš^D A-ba-ra-aš URU Hur-ma-aš^{D!} Ḫa-an-ti-da-aš-šu-uš

18 URU A-an-ku-ua-aš^{D!} Ka-daḫ-ḫa-aš URU Ga-a-la-pa-a-aš SAL.LUGAL-aš

19 URU Ta-ḫur-pa-aš^D Ma-am-ma-aš URU Du-un-na-aš^{<D>} Ḫal-la-ra-aš

20 URU Ḫu-u-pt-eš-na-aš^D Kum-ma-a-a DINGIRMEŠ LU-LA-ḪI....

— *Ankuua* ile *Taḫurpa* arasında.

KUB XXIII 75 Ay. IV:

— *Ankuua* ile belki *Dunna* arasında. (st. 8-10)

2 BoTU 18 Ay. IV:

— *Hattuša*'dan sonra kaydediliyor. (st. 12-13)

C/ Sonuç:

Katapa'nın lokalizasyonu için E. von Schuler'in "Alaca ile Mecitözü" arasındaki görüşleri bizce uygun görülmektedir. Çünkü II. *Muršili* Kuzey

seferi sırasında⁴⁴ *Timuḫala*⁴⁵’ya, Fırtına Tanrısına kurban sunduktan sonra da *Kašimula* şehrine geçer ve oradan da *Katapa* şehrinde kışı geçirir. Büyük ihtimalle *Muršili* kış yaklaşınca güneye baş şehri *Ḫattuša*’ya inerken kışın şiddetlenmesi sonucu bu iki merkez (*Timuḫala* ile *Ḫattuša*) arasında kışı geçirmek zorunda kalmış olmalıdır. *Timuḫala* şehrini Ph. H. J. Houwink ten Cate⁴⁶ “Gökırmak’ın Kızılırmak’a döküldüğü yerin güneyinde bir yerde” olduğu görüşündedir. Dolayısıyla *Timuḫala* şehrini Anadolu’nun kuzeyinde, Küre dağlarının doğu uzantısıyla Gökağaç’la Boyabat arasında Gökırmak vadisinde aramak gerekecektir.

Ḫakkura / *Ḫakmara*:

A/ Bibliyografya⁴¹:

Garstang-Gurney, Geog. (1959) 10, 11, 19, 20

H. Otten, RIA 4/1 (1972) 49

Ph. H. J. Houwink ten Cate, KANIŞSUWAR (1986) 99¹⁰

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo XIX 31 Öy. I:

— Kent sınırında URU *Ḫa-pt-it-x*[(-)’den sonra geçer. (st. 22-23)

KUB IX 16 Öy. I.

— *Katapa*’dan sonra *Ḫakkura*’ya daha sonra da *Tatašuna*’ya geliniyor.
Bir günlük mesafe sonra da *Taḫurpa*’ya geliniyor. (st. 10-12)

KUB XXII 27 IV (*nuntarriāšhaš* bayramı ile fal sorusu):

— *Ḫattuša*’dan *Tatašuna*’ya oradan da *Ištuḫila* şehrine ve *Ḫakkura* şehrine gidiliyor. (st. 4-11)

Açıklama: Bu şehirlerin birbirine yakın ve etrafının da ormanlık olması ihtimali vardır. (GIŞ TIR st. 12)

KUB XXVI 43 Öy.:

— Şehir ve ülke sırasında URU *Arduša*’dan sonra geçiyor. (st. 39-40)

⁴⁴ Bak. KUB XIX 37 II: A. Götze, Die Annalen des *Muršiliš*, MVAG 38 Leipzig (1933) s. 170-171.

⁴⁵ Bibliyografya için bak. H. Ertem, Boğazköy Metinlerinde Geçen Coğrafya Adları Dizini Ankara (1973) s. 142.

⁴⁶ Ph. H. Houwink ten Cate, *Mursilis’ north-western campaigns A commentary*, *Anatolica* I Leiden (1967) s. 49.

C/ Sonuç:

Katapa yakınlarında aramak bizce uygun görünmektedir.

Tataşuna:

A/ Bibliyografya.⁴¹

Garstang-Gurney, Geog. (1959) 10, 19, 20

Ph. H.J. Houwink ten Cate, KANIŞSUWAR (1986) 99¹⁰

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo VIII 97 + KBo XXI 89 IV:

— Bu şehrin ^DLAMMA'sı kaydediliyor. (st. 11)

KUB IX 16 öy. I ve dup. (KBo III 25 + KUB X 481 + 34/t):

— *Katapa* ile *Taḫurpa* arasında birer gün mesafededir. (Bak. Bayramını 1. ve 16. günleri. st. 1-16)

KUB XXII 27 IV (*nuntarrijašhaš* bayramı için fal sorusu):

— *Ḫattuša*'dan *Tataşuna*'ya oradan da *Ištuḫila* şehrine ve *Ḫakkura* şehrine gidiliyor (st. 4-11).

C/ Sonuç:

Katapa ile *Taḫurpa* arasında bir yerde ayrıca *Ḫakkura*'ya çok yakın bir yerde olacaktır.

*Hişurla*⁴⁷:

A/ Bibliyografya⁴¹:

R. Werner, BiOr 18 (1961) 76 vd.

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo III 25 + KUB X 48 I + 34/t ve dup. KUB IX 16 I:

— *Katapa*, *Ḫakkura*, *Tataşuna*'dan sonra Kral *Taḫurpa*'ya giderken yol üzerinde, nehir kenarında bulunan *Hişurla*'da (nehrin önünde) tören yapılır. (st. 12-15)

⁴⁷ Çeşitli yazılışları için bak. S. Košak, The Hittite *nuntarrijašhas-Festival* (CTH 626) *Linguistica XVI In Memoriam Stanko Škerlj Oblata II Ljubljana* (1976) s. 62.

KUB II 7 I:

13 *ta* LUGAL-uš *i-ia-at-ta*14 *ma-aḥ-ḥa-an-ma-kán* ^{URU} *Hi-šar-lu-ua-az*15 *ar-ḥa a-ri*16 *ta-aš-ta* ^{LÚ} *HA-ZA-AN-NU*17 [ZA] *G-az pa-aš-šu-i*18 [ma]-*aḥ-ḥa-an-ma-aš-ši-kán*19 [-] *ḫa-an-da-it-ta*20 [LUGAL-uš] *UŠ-KI-EN-NU*

KUB XXV 13 I:

4 [^{URU}H] *i-i-šar-la an-da-an pa-iz-zi*5 [] LUGAL-uš *PA-NI ÍD a-ri*

C/ Sonuç:

Taḥurpa'ya geliyorken ilk olarak bu şehire ulaşıyor. Dolayısıyla *Taḥurpa* yakınlarında aramak yerinde olacaktır.

Açıklama: Bu şehrin yakınlarında adı belirtilmeyen bir akarsu var. Belki küçük bir su. Yukarıdaki metinlerde bu durumu desteklemektedir.

Taḥurpa:A/ Bibliyografya ⁴¹:

A. Goetze, RHA 61 (1957) 98: (Sorgun).

Garstang-Gurney, Geog. (1959) 19 vd.: (Yozgatın güneyinde).

R. Werner, BiOr 18 (1961) 76 vd.

F. Cornelius, Or. NS 32 (1963) 236

" " , Anatolica I (1967) 70 : (Yozgat civarındaki dağın kuzey yanında).

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo III 25 + KUB X 48 I + 34/t ve dup. KUB IX 16 I:

— *Katapa*, *Ḥakkura*, *Tatašuna*'dan sonra yol üzerinde *Hišurla*'ya oradan da *Taḥurpa*'ya gidilmekte, bir gün sonra da *Arinna* şehrine gidilmektedir. (st. 3- 17)

KBo X 20 I:

— AN.TAĦ.ŠUM^{SAR} bayramı için kral ve kraliçe *Hattuša*'dan *Taḫurpa*'ya giderler. Kral bu şehre arabayla gider. (st. 3 vd.)

KBo XI 43 I:

— *Taḫurpa*'dan *Arinna*'ya arabayla gidiliyor. (st. 26 vd.)

KUB X 48 II:

— *Žippalanda*'dan bir gün sonra *Katapa*, bir gün sonra da *Taḫurpa*'ya geliniyor. *Taḫurpa*'dan da bir gün sonra (bir günlük mesafeyle) *Tiḫpuḫa* yolu ile *Hattuša*'ya gidilmektedir. (st. 9-17)

C/ Sonuç:

Taḫurpa'nın lokalizasyonu için genellikle bu konularda çalışan bilim adamları, buranın *Hattuša*'nın güney veya güneydoğusunda bir yerde, bugünkü Yozgat civarında olduğu düşüncesindedirler. Ancak bayramımızın metinleri incelendiği takdirde *Taḫurpa*'nın *Hattuša*'nın kuzey veya kuzeydoğusunda olduğu düşüncesinden hareket edersek, *Taḫurpa*'yı daha çok *Hattuša*'nın doğusunda veya kuzeydoğu doğrultusunda aramak uygun olacağı kanısındayız.

*Arinna:*A/ Bibliyografya ⁴¹:

E. Forrer, RIA 1/2 (1929) 149 vd.

R.O. Arık, Belleten I-1 (1937) s. 211: (Alaca-Höyük?).

E. Forrer, Glotta 26 (1938) 194: (Yerköy yakınlarında Karaşehir höyüğü).

A. Goetze, RHA 61 (1957) 98: (Zile).

Garstang-Gurney, Geog. (1959) 20⁵: (Terzili Hamam/Kavaksu'daki Tuz Yeli).

F. Cornelius, Or. NS 27 (1958) 244: (Tavium/Nefezköyün güneyindeki Terme).

" " , Or. NS 32 (1963) 236: (Tavium veya onun doğusundaki Terme).

" " , BiOr 21 (1964) 11 vd.

" " , Anatolica I (1967) 70

" " , Gesch. (1973) 82 vd.: (Nisa = Tavium/Nefezköy).

R. Werner, BiOr 18 (1961) 76 vd.

E. Laroche, Noms. (1966) 268 n. 4

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo III 25 + KUB X 48 I + 34/t ve dup. KUB IX 16 I:

— *Taḥurpa*'dan *Arinna*'ya geliniyor ve burada *nuntarriāšhaš* bayramı kutlanıyor.

KBo X 20 II:

— AN.TAḤ.ŠUM^{SAR} bayramı için *Matila*'dan *Arinna*'ya geliniyor. (st. 1 vd.)

KBo XI 43 öy. I:

— Kral *Taḥurpa*'dan *Arinna*'ya arabayla (Gİ⁵ GIGIR) gider. (st. 26-27)

KUB XXX 39 + .. I:

— AN.TAḤ.ŠUM^{SAR} bayramının 5. gününde: *Arinna*'dan *Taḫiniia* ve *Hiiašna*'ya. (st. 18-22)

KUB XI 34 Ay. VI Kolophon:

— III. tablet: Eğer Kral *Arinna*'dan *nuntarriāšhaš* bayramında *Hattuša*'ya gelirse. (st. 46-49)

KUB XXV 12 Ay. VI Kolophon (st. 11-13) ve/ 'i IBoT II 11 (KUB XXV 12 VI'ya göre tamamlanmaktadır.):

— *Arinna*'dan (Kral) *nuntarriāšhaš* bayramı için *Hattuša*'ya gelirse.

IBoT II 7 Öy. I:

— *Arinna*'dan *Hattuša*'ya gelir. (st. 1-2)

KBo XVII 4 + 5 + ... II:

— Kral *Hattuša*'dan *Arinna*'ya giderken, *Katapa*'dan bahsediliyor. (st. 13-15)

VBoT 68 II:

— Kral *Arinna*'dan *Hattuša*'ya gidiyor. (st. 15)

C/ Sonuç:

Arinna şehri birçok metinde geçmesine karşın lokalizasyona yardım eden az sayıda ve yetersiz metin vardır. Ancak *nuntarriāšhaš* bayramının metinlerine göre: *Taḥurpa* ile *Arinna* şehirleri arasında sadece bir günlük mesafe bulunmaktadır. Ayrıca *Arinna*'nın *Hattuša*'ya da çok yakın bir şehir olduğu anlaşılmaktadır. *Arinna*'nın lokalizasyonunu buna göre *Hattuša*'nın civarında yakın bir yere yapılması bizce uygundur.

*Tatiřga:*A/ Bibliyografya ⁴¹:

F. Cornelius, Or. NS 27 (1958) s. 373-383

" " , Anatolica I (1967) 72: = (gr. Lascoria, Nefez'in batı yönünde bir günlük seyahat).

B/ Loklizasyonla ilgili metin verileri:

KBo III 25 + KUB X 48 I + 34/t ve dup. KUB IX 16 I (st. 25):

— *Taħurpa*'dan ve *Arinna*'dan sonra bu şehre geliniyor. (st. 17 vd.)
Arinna ile *Tatiřga* arasında bir günlük mesafe bulunmaktadır.

C/ Sonuç:

Taħurpa ile *Arinna* şehirlerinin *Ḫattuša* çevresinde bulunduğu bilinmektedir. *Tatiřga* şehri de, *nuntarriiařař* bayramı metinlerine göre, *Arinna*'dan sonra bir günlük yolculukla ulařılabilecek bir uzaklıkta bulunmaktadır. Buna göre *Tatiřga*'yı, *Arinna* ile *Ḫattuša* arasında ve *Ḫattuša*'nın daha çok kuzey ve kuzeybatı yönünde aramak bizce uygun olacaktır.

Ha/urrañařa/i (= ? *Harrana*):A/Bibliyografya ⁴¹:

A. Goetze, RHA 61 (1957) 95 vd. (*Ḫur(ra)na*).

H.G. Güterbock, JNES 20 (1961) 91 vd. (*HAR ranassa* = *HAR rana*).

E. von Schuler, *Kaşk.* (1965) 32 ¹⁵⁷

F. Cornelius, Anatolica 1 (1967) 71

H. Gonnet, RHA 26 (1968) 123

Ph. H. Houwink ten Cate, Records (1970) 68, 70 ⁸⁶ (*HAR-ranassa*).

H. Otten, RIA 4/2-3 (1973) 125 (*Ḫa/urrañaři*).

B/Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KUB X 48 Öy. II:

— URU *şippalanda*'dan önce geçmektedir. (st. 3 ve 9) Aralarında bir günlük mesafe bulunmaktadır.

C/ Sonuç:

nuntarriāšhaš bayramı metinlerine göre *Žippalanda*'ya çok yakın bir yerdedir.

Žippalanda:A/ Bibliyografya ⁴¹:

A. Goetze, RHA 61 (1957) 98 n. 54: (Alaca yakınındaki Karahisar).
Garstang-Gurney, Geog. (1959) 22: (Küçük Köhne ile Akdağmadeni arasında).

F. Cornelius, BiOr 18 (1961) 217

" " , Or. NS 32 (1963) 235

" " , Anatolica I (1967) 72

" " , Gesch. (1973) 42: (Temlik veya Yapalak).

R. Werner, BiOr 18 (1961) 76 vd.

A. Ünal, TH 3/1 (1974) 225 vd.

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KBo X 20 IV:

— *Harranašša*'dan *Žippalanda* ve *Ankuua*'ya (st. 13-18)

KUB X 48 Öy. II:

— *Kral Hattuşa* [*ašša*'dan *Žippalanta*'ya, ertesi gün *Katapa*'ya gidiyor.
(st. 9-12)

C/Sonuç:

Žippalanda şehri bir çok metinde geçmesine karşın lokalizasyona yardım eden çok az sayıda yetersiz metin bulunmaktadır. Ancak *nuntarriāšhaš* bayramının 12 ve 16. günlerini bulunduğu KUB X 48 Öy. II numaralı metinde *Katapa*'dan bir günlük yolculukla ulaşılabilecek bir uzaktadır. Aynı metnin devamında da *Hattuşa*'ya yakın olan ve bir ertesi gün ulaşılan *Taḫurpa* bulunmaktadır. Buna göre bu şehri de diğerlerine olan yakınlığından, aynı çevrelerde aramak yerinde olur kanısındayız.

*Tippuua:*A/Bibliyografya ⁴¹:

Garstang-Gurney, Geog. (1959) 13: (Derbentk y civarında).

F. Cornelius, BiOr 18 (1961) 214: (Boğazköy'le Nefezk y yolu üzerinde).

R. Werner, BiOr 18 (1961) 76 vd.

B/ Lozalizasyonla ilgili metin verileri:

KUB X 18 1 vd.; VI 12 vd. Kolophon:

— Kral ilkbaharda AN.TAĖ.ŞUM^{SAR} bayramı için *TaĖurpa*'dan *ĖattuŐa*'ya gelirken yol üzerinde bu Ŗehre uğramaktadır.

KUB X 48  y. II:

— *nuntarriiŐaŐ* bayramında *TaĖurpa*'dan sonra ertesi gün *Tippuua* yoluyla Kral *ĖattuŐa*'ya ulaŐmaktadır. (st. 15-18)

C/ Sonuç:

Tippuua Ŗehrine, her iki metinde de g r ld ği gibi *TaĖurpa*'dan *ĖattuŐa*'ya gelirken yol üzerinde karŐılaŐılmaktadır. *ĖattuŐa*'ya da çok yakın olan bu Ŗehir, *TaĖurpa* ile *ĖattuŐa* arasında bir yerde olmalıdır.

*NirĖanta:*A/ Bibliyografya ⁴¹:

A. Goetze, RHA 61 (1957) s. 92

E. Laroche, RHA 69 (1961) s. 68

B/ Lokalizasyonla ilgili metin verileri:

KUB X 48  y. II:

— Kral *TaĖurpa*'dan *ĖattuŐa*'ya yol üzerinde, yakınında adı metinde geçmeyen bir akarsu bulunan (belki k  k bir su), *NirĖanta* Ŗehrinde, nehrin önünde tören yapılmaktadır.

C/ Sonuç:

TaĖurpa, *Tippuua* ve *ĖattuŐa* yolu üzerinde, yakınında bir akarsu bulunan, daha çok *ĖattuŐa*'ya yakın bir yerde bulunmalıdır.